

Beszámoló az ISSOP 2018-as konferenciájáról

Az ISSOP (International Society for Social Pediatrics and Child Health) fő célja, hogy a gyermekek egészségével kapcsolatos kérdéseket gyermekjogi megközelítésből vizsgálja. A konferenciák nemcsak szakmai kérdések és új ismeretek megtárgyalásáról szólnak, hanem arról, hogy ezek az ismeretek és jó gyakorlatok széles körben el is terjedjenek, hogy a gyermekek és családjaik egészsége és jóléte javuljon mind lokális, mind globális szinten.

Az utóbbi években a gyermek életének első 1000 napja szakmai érdeklődés fókuszába került, mivel ez az időszak meghatározó a további életminőség szempontjából. Ezért az ez évi konferencia címe és a fő téma: **„Early Childhood Intervention: Science, Systems and Policies. Promoting Healthy Development of Vulnerable Children”**. A konferencia házigazdája a német szociálpédiatriai társaság (Deutschen Gesellschaft für Sozialpädiatrie und Jugendmedizin), a helyszíne pedig bonni egyetemi kórház (Universitätsklinikum Bonn) volt. A 170 résztvevő 5 földrészről, 30 országból érkezett. Fontos nemzetközi szervezetek: WHO, UNICEF, American Academy of Pediatrics, International Association of Developmental Paediatrics is képviseltették magukat.

A konferencia célja, hogy a korai intervencióval kapcsolatos tudományos ismereteket bővítse és terjessze, hogy a jó gyakorlatokat megossza. Emellett a konferencia tanulságait összegezve kidolgozzon egy stratégiát - „Bonn Declaration” - hogy ezek az ismeretek és gyakorlatok globális szinten is elérhetőek legyenek a gyermekgyógyászok és a társszakmákat művelő szakemberek számára. (Büszkék lehetünk arra, hogy ez a munkamódszer először az 2017-ben Budapesten rendezett ISSOP konferencián valósult meg a „Budapest Declaration” kidolgozásával.)

A szakmai munka kereteit az alábbi iránymutató anyagok adják:

- Nurturing care for early childhood development (WHO, UNICEF, Világbank)
(<http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272603/9789241514064-eng.pdf>)
- Sustainable development goals (ENSZ)
http://www.undp.org/content/dam/undp/library/corporate/brochure/SDGs_Booklet_Web_En.pdf ;

magyar nyelvű összefoglaló:

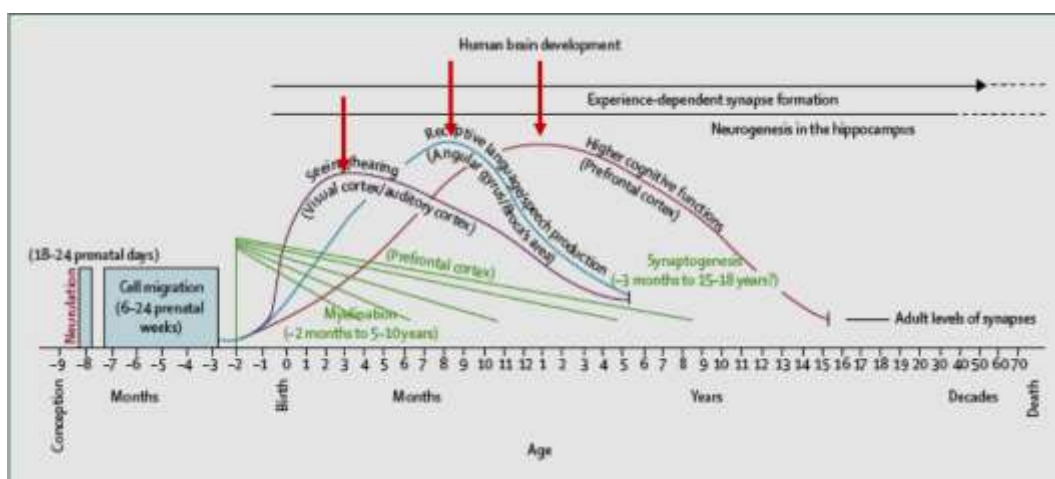
http://www.unis.unvienna.org/unis/hu/topics/sustainable_development_goals.html)

Tekintve, hogy nagyon sok igen színvonalas előadás hangzott el, csak néhányat emelnénk ki.

Giorgio Tamburlini (Centro per la Salute del Bambino, Olaszország) bevezető előadásában összegezte az emberi agy fejlődésével kapcsolatos tudományos ismereteinkben bekövetkezett változásokat:

- A régi genetikai meghatározottsággal szemben ma már közismert, hogy az agy fejlődését a gének és a környezeti hatások egyaránt meghatározzák.

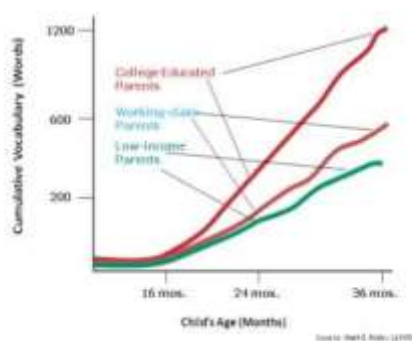
- A régi szemlélettel szemben, ma már az élet kezdetének történéseit igen fontosnak tartjuk az agy neurobiológiai fejlődése szempontjából.
- Ma már tudjuk, hogy az agy fejlődése nem folyamatos, hanem funkció specifikus szenzitív fázisok idején egyes területek ugrásszerűen fejlődnek (1. ábra).
- Ma már az is ismert, hogy az újszülött nem passzív befogadó, hanem a saját fejlődésében aktív szerepet játszik.
- Az agy kifejlődése túlnyomó részben élet első 1000 napját felölelő életszakaszban zajlik, az agy ekkor a legplasztikusabb.

1. Ábra Az agy fejlődése

Az agy fejlődését mind a prenatális időszakban, mind az élet kezdetén lényegesen befolyásolják a környezeti tényezők, mind a szeretetteljes, gondoskodó pozitív ingerek, mind a stressz. Már számos vizsgálat kimutatta, hogy a nyelv fejlődésében meghatározó szerepe van a korai életszakasznak és már ebben is meglátszanak a szociális egyenlőtlenségek (2. ábra).

Disparities in Early Vocabulary Growth

2. Ábra Különbségek a korai szókincs fejlődésében

Így tehát elmondhatjuk, hogy a gyermekek korai fejlődése az egész társadalom, s ezen belül a gyermekekkel foglalkozó szakemberek ügye.

Deepa Grover (UNICEF, Svájc) Bemutatta a „Nurturing care for early childhood development” c. anyagot (ld.fent).

Mitch Blair (Imperial College London, Anglia) Bemutatta a MOCHA programot (Models for Child Health Appraised), melyben kérdőíves vizsgálatokat végeznek a gyermek alapellátásról 30 európai országban. Ebben Magyarország képviselőjében a Házi Gyermekorvosok Egyesülete részéről dr. Altorjai Péter vett részt.

Alison Baum (Best Beginnings, Anglia) Szerint a szociális egyenlőtlenségek csökkentésére az internet, ha jó célra használják, igen sokat segíthet. Bemutatta az általuk készített „Baby Buddy” internetről letölthető applikációt, mely a kisgyermekes családok számára nagyon sok hasznos tanácsot, információt nyújt. Eddig kb. 2 millióan töltötték le.

Napjainak legsérülékenyebb gyermekpopulációja, a **menekült gyermekek** tömege, ügyük ezen a konferencián is hangsúlyt kapott, több előadás valamint egy workshop is foglalkozott vele. Számos ország – Svédország, Hollandia, Görögország, Törökország, Libanon, Jordánia - képviselőjében mutattak be jó gyakorlatokat a résztvevők. Bemutatták, hogyan lehet ezeknek a gyermekeknek lelki segítséget nyújtani a poszttraumás depresszió leküzdésében, az integrációban, hogyan lehet építeni a bennük meglévő rezilienciára.

Collen Kraft (AAP elnök, USA) a korai intervenció igen eredményes példáját, a „Carolina Abecedarian Project”- et mutatta be. Ebben 1972 és 1977 között született 57 hátrányos helyzetű gyermek kapott magas szintű korai fejlesztést, egészségügyi ellátást, támogatást, 54 hasonló háttérű gyermek volt a kontroll csoport. A gyermekek utánkövetését a 30-as éveik közepéig folytatták. Az egészségi, életmódbeli, iskolázottsági mutatók lényegesen jobbak voltak a programban részt vevők körében. Minden egyes korai fejlesztésre költött dollár legalább 7-szeres megtérülést hozott. Az elnök asszony egy másik prezentációjában bemutatta, hogy Kaliforniában a gyermek alapellátó team-ben az orvos mellett dolgozik védőnő (health visitor), szociális munkás, logopédus, gyógytornász és a rezidensek 3 hónapos gyakorlatot töltenek szociális területen.

Ziba Vaghri (Global Child Program, Univ. Victoria, Kanada) a korai intervenció kérdését gyermekjogi megközelítésből vizsgálja. Ma már közismert, hogy a gyermeket az intrauterin életben kora gyermekkorban érő hatások kihatnak az egész életre (Barker hipotézis), ezért szükséges a kora gyermekkortól követni a gyermekjogok érvényesülését (Early Childhood Rights Indicators http://earlylearning.ubc.ca/media/documents/international_research_brief_14nov2012.pdf).

Donald Wertlieb (Tufts Univ. USA) a koragyermekkorai fejlesztés és a sérült gyermekek integrált nevelésének elkötelezett szakembere, az „Early Childhood Development Task Force” (<http://ecdtef.org/>) nemzetközi munkacsoportba invitálja az érintett szakembereket

Az előadások prezentációi megtalálhatók az ISSOP honlapján

https://www.issop.org/cmdownloads/categories/issop_2018/page/6/?view=list&sort=newest#

A plenáris ülések mellett workshopok is voltak. Az **EUSUHM** (European Union for School and University Health and Medicine.) workshop témája „Nurses in School Health Care” volt. Monica Bulcke, Belgiumból és Betty Bakker, Hollandiából és Antje Tannen, Németországból mutatták be a saját gyakorlatukat.

Monica Bulcke (Belgium) a flandriai helyzetet mutatta be. A 0-3 éves korosztályt gyermek- és családi ellátás keretében, ápolók, szülésznők, Ifjúsági orvosok és önkéntesek látják el, s ez a Népegészségügyi Minisztériumhoz tartozik. A 3-18 éves korosztályt iskolai ellátás keretében ifjúsági ápolók és ifjúsági orvosok végzik és ez az Oktatási Minisztériumhoz tartozik. Általánosan megfogalmazzák, hogy a gyermekek és a családok egyéni ellátást igényelnek, melynek magyarázatára a 3. ábrát mutatták be.

3. ábra Mindenkinek egyenlően vagy mindenkinek a szüksége szerint.

A 0-3 éves életkor között közel hasonló feladatot látnak el, mint a védőnők Magyarországon. Viszont a képzésük csak 4 év ápolói BSC és semmilyen képzés nincs az ifjúsági ápoló feladatokra, illetve 11 hetes ráképzés lehetséges, de a curriculum jelenleg van fejlesztés alatt. Két nagy ápolói szakmai szervezetük van, de nincs bennük ifjúsági ápolói csoport. Hollandiában kicsit jobb a helyzet, mert egy éves posztgradualis képzéssel lehet Ifjúsági ápoló képesítést szerezni. Németországban az iskolai ápoló egy új egészségügyi ellátási lehetőség. A berlini Charité Universitätsmedizin egyetemen egy új szakként tervezik indulását. Hozzászólásomban bemutattam a magyarországi védőnői munkát és a 4 éves curriculum lényegét, s hogy angol nyelvű képzésre is van lehetőség Budapesten. Felajánlottam az együttműködést a curriculumuk fejlesztésében. Azóta már fel is vették velünk a kapcsolatot és a közeljövőben meglátogatják a Tanszéket.

Ezen a konferencián köszönt le prof. **Nick Spencer** az ISSOP elnökségről és adta át a feladatot prof. **Jeffrey Goldhagen** (Univ. Florida USA) megválasztott elnökjelölt részére. Nick Spencer 15 éven át irányította a szervezetet, odaadó tevékenységéért és nyitott kedves egyéniségéért nagy köztiszteltetnek és szeretetnek örvend. Bár ígérete szerint egyszerű tagként folytatja a munkát, de a vezetése nagyon fog hiányozni.

Ute Thyen a német szociálpediátriai társaság elnöke a német alkotmány kulcsmondatával zárta le a konferenciát: "Az ember méltósága sérthetetlen. Ennek tiszteletben tartása védelme valamennyi hatóság kötelessége "

A konferencia kiválóan szervezett, jó hangulatú rendezvény volt. A szociális programok (fogadás, hajókirándulás a Rajnán, városnézés Bonnban) is nagyon jól sikerültek. Köszönet a szervezőknek.

A magyar gyermekgyógyászokat ketten képviseltük.

Dr. Kovács Zsuzsanna és Dr. Szabó László